

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o trgovinskih režimih za nekatero blago, pridobljeno s predelavo kmetijskih proizvodov

(COM(2013) 106 final – 2013/0063 (COD))

(2013/C 327/15)

Poročevalec: **Mindaugas MACIULEVIČIUS**

Evropski parlament in Evropska komisija sta 12. oziroma 15. marca 2013 sklenila, da v skladu s členi 43(2), 207(2) in 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosita za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o trgovinskih režimih za nekatero blago, pridobljeno s predelavo kmetijskih proizvodov

COM(2013) 106 final – 2013/0063 (COD).

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 12. junija 2013.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 491. plenarnem zasedanju 10. in 11. julija 2013 (seja z dne 10. julija) s 149 glasovi za in 3 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Odbor pozdravlja ta predlog za uskladitev z Lizbonsko pogodbo, tako kot je storil že v mnenju EESO 357/2011 ⁽¹⁾ in kot to dosledno počne tudi v drugih mnenjih.

1.2 EESO poziva k celostni posodobitvi trgovinskih pravil in splošnemu izboljšanju njihove preglednosti, pri čemer bi morale sodelovati vse zainteresirane strani, hkrati pa bi morala biti ta pravila usklajena s cilji skupne kmetijske politike, da bi na ta način širili vrednote EU po vsem svetu.

1.3 EESO poziva k sprejetju učinkovite zaščite pred morebitno zlorabo v primerih, ko na trg EU na podlagi sporazumov o prosti trgovini vstopajo živilski proizvodi slabše kakovosti, ki jih je ceneje in lažje proizvesti.

1.4 EESO se močno zavzema, da bi kakršni koli bodoči trgovinski režimi preprečili izkrivljanje konkurence na trgu EU, ki bi se pojavilo zaradi nižjih standardov na področju varstva okolja, varnosti hrane, dobrega počutja živali in sociale v tretjih državah. To bi bilo mogoče zagotoviti z določitvijo dodatnih, dopolnilnih komponent uvoznih dajatev.

1.5 EESO poziva k reviziji sistema za dodeljevanje uvoznih dovoljenj, potrdil o nadomestilu in potrdil o aktivnem oplemenitvenju, zlasti glede količin, da bo dovolj prostora tudi za male in srednje velike proizvajalce.

1.6 Odbor se zavzema, da bi za upravljanje z dovoljenji, količinami in potrdili uvedli e-javna naročila, ki bi bila usklajena s sistemom carin. Tak sistem bi moral omogočiti natančno spremljanje stanja na trgu v realnem času in se takoj odzvati, če so dosežene sprožitvene količine ali sprožitvene cene.

1.7 Odbor meni, da bi moral biti sistem izvoznih nadomestil vedno v pripravljenosti, saj je težko predvideti, kdaj bo ta varnostna mreža spet potrebna.

1.8 Odbor poziva Komisijo, naj dodeli večjo vlogo svetovalni skupini za mednarodne vidike kmetijstva ter na ta način pridobiva neposredne informacije od kmetov, predelovalcev, potrošnikov, trgovine idr ⁽²⁾.

2. Ozadje mnenja

2.1 Namen predlagane uredbe je uskladitev trgovinskih režimov za predelane kmetijske proizvode, ki niso zajeti v Prilogi I, trenutno določene v Uredbi 1216/2009, in skupnega sistema trgovine za ovalbumin in laktalbumin, trenutno določenega v uredbi Sveta (ES) št. 614/2009, z Lizbonsko pogodbo, ter združitve teh režimov zaradi racionalizacije, uskladitve in poenostavitve. Razlogi za to so naslednji:

— opredelitev pooblastil za sprejemanje delegiranih aktov in izvedbenih pooblastil Komisije ter določitev ustreznih postopkov za sprejetje teh aktov;

⁽¹⁾ UL C 107, 6.4.2011, str. 33-36.

⁽²⁾ UL C 304, 10.11.1993, str. 8-10.

— uskladitev režimov z novo uredbo o enotni SUT [COM(2011) 626 final] v okviru prilagoditve SUT Lizbonski pogodbi in SKP po letu 2013, v zvezi s katero sicer na ravni Sveta in Evropskega parlamenta že nekaj časa potekajo dolge in izčrpne razprave;

— posodobitev teh predpisov ter zagotovitev jasnejše in trdnjše pravne podlage za izvedbena pravila;

— vzpostavitev trdnega pravnega okvira za upravljanje zmanjšanih uvoznih dajatev in uvoznih kvot, ki jih določajo sporazumi o prosti trgovini, ter upravljanje sistema izvoznih nadomestil in prilagoditev veljavne uredbe sedanjim praksam pri sporazumih o prosti trgovini in izvoznih nadomestilih.

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO pozitivno ocenjuje predlog Komisije za poenostavitev, racionalizacijo in uskladitev zakonodaje o trgovini s predelanimi kmetijskimi proizvodi, zlasti pa dejstvo, da bosta obe uredbi (o trgovinskih režimih za predelane kmetijske proizvode in o skupni ureditvi kmetijskih trgov) vzporedno usklajeni z Lizbonsko pogodbo. V obeh so namreč podobne določbe o uvoznih in izvoznih režimih za kmetijske proizvode in predelane kmetijske proizvode (kot so npr. znižane uvozne dajatve, dodatne uvozne dajatve, izvozna nadomestila, izvozna dovoljenja in potrdila o nadomestilu).

3.2 Odbor tudi meni, da je ta poenostavitev, racionalizacija in uskladitev zakonodaje izjemna priložnost za posodobitev trgovinskih pravil in splošno izboljšanje njihove preglednosti, pri čemer bi morale sodelovati vse zainteresirane strani; na ta način bi vrednote EU širili po vsem svetu.

3.3 EESO izraža zadovoljstvo, da je predlagana uredba primer "lizbonizacije" veljavnih določb brez vsebinskih sprememb, vendar hkrati poziva k temeljiti reviziji trgovinskih politik, da bi jih uskladili s cilji skupne kmetijske politike, kot so navedeni v členu 39 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

3.4 EESO je že večkrat izrazil podporo sporazumom o prosti trgovini in preferencialnim trgovinskim režimom ter opozoril na pomen pogajanj v okviru STO. Vendar pa poudarja, da ima

EU kot največja svetovna uvoznica živilskih proizvodov odločilno vlogo pri širjenju lastnih najvišjih standardov varnosti in kakovosti hrane, dobrega počutja živali, varstva okolja in socialnih vrednot.

3.5 EESO ugotavlja, da bi bilo treba uvozne dajatve, zlasti njihov kmetijski del, dopolniti z dodatnimi komponentami za varstvo okolja, varnost hrane, dobro počutje živali in socialo, s čimer bi bilo mogoče vrednote EU na področju proizvodnje hrane razširjati v tretjih državah. Te komponente bi omejili le, če bodo proizvajalci, ki izvažajo v EU, spoštovali te vrednote. Ta način razširjanja naših družbenih vrednot bo dolgoročno izboljšal prilagodljivost in trajnost svetovnega sistema proizvodnje hrane.

3.6 EESO poziva k sprejetju učinkovite zaščite pred morebitno zlorabo v primerih, ko na trg EU na podlagi sporazumov o prosti trgovini vstopajo živilski proizvodi slabše kakovosti, ki jih je ceneje in lažje proizvesti.

3.7 Komisijo pozivamo, naj ponovno preuči svoj sistem za dodeljevanje uvoznih dovoljenj, potrdil o nadomestilu in potrdil o aktivnem oplemenitvenju, zlasti glede količin, da bo zagotovila dovolj prostora za male in srednje velike proizvajalce ter preprečila, da bi pečica subjektov prevzela nadzor nad celotnim trgovim.

3.8 Odbor poziva Komisijo, naj za upravljanje z dovoljenji, količinami in potrdili uvede e-javna naročila, ki bodo usklajena s sistemom carin, saj bi s tem občutno znižala stroške poslovanja in zmanjšala tveganja pri fizičnem ravnanju z dokumenti pri gospodarskih subjektih.

3.9 Tak sistem bi moral omogočiti natančno spremljanje stanja na trgu v realnem času in se takoj odzvati, če so dosežene sprožitvene količine ali sprožitvene cene.

3.10 Odbor meni, da imajo izvozna nadomestila v primeru neravnovesja na trgu izjemno pomembno vlogo varnostne mreže, kljub temu, da se trenutno ne uporabljajo. Sistem bi moral biti nujno vedno v pripravljenosti, saj je težko predvideti, kdaj bo ta varnostna mreža spet potrebna.

3.11 Izjemno pomembno je, da Komisija dodeli večjo vlogo svetovalni skupini za mednarodne vidike kmetijstva ter na ta način pridobi neposredne informacije od kmetov, predelovalcev, potrošnikov, trgovine idr. in vzpostavi dragocen forum za posvetovanje in obveščanje ⁽³⁾.

V Bruslju, 10. julija 2013

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Henri MALOSSE

⁽³⁾ UL C 304, 10.11.1993, str. 8-10.